

Kaakkois-Aasian ympäristö ja kestävä kehitys: Kansainvälinen konferenssi Indonesiassa toukokuussa 1991

Joukko alansa johtavia asiantuntijoita kerääntyi Yogyakartan kaupunkiin Indonesian Jaavan saarella, missä järjestettiin kansainvälinen tieteellinen kokous 6.—10. toukokuuta 1991. Kokouksen tarkoituksena oli pohtia Kaakkois-Aasian alueen ympäristön tulevaisuutta kestävä kehityksen näkökulmasta. Kokoonkutsujana oli Tokiossa päämajaansa pitävä YK yliopisto (UNU) ja paikallisena järjestäjänä eräs suurimmista Indonesian lukuisista yliopistoista, Universitas Gadjah Mada. Taustatukea antoivat myös Australian National University (ANU), Hawaijin East-West Center sekä Australian kehitysapuorganisaatio AIDAB.

Konferenssin teema oli »Toward a Sustainable Environmental Future for the Southeast Asian Region». Kokous oli tiukasti strukturoitu ja liittyi kiinteänä osana UNU:n alueelliseen tutkimus- ja koulutusohjelmaan »Sustainable Development in the Humid Tropics». Kokousteeman tiukasta rajauksesta johtuen konferenssissa ei ollut lainkaan avoimia sessioita. Kaikki esitetyt puheenvuorot oli tilattu ennalta suunnitellun ohjelman mukaisesti kunkin teeman puitteissa parhailta saatavilla olleilta asiantuntijoilta. Kokouksen osanottajat edustivat useita alueen maita. Mukana oli tutkijoita paitsi isäntämaa Indonesiasta myös Malesiasta, Filippiineiltä, Bruneista, Thaimaasta, Taiwanilta, Japanista, Australiasta sekä Hawaijilta. Lisäksi kokoukseen osallistui ympäristöhallinnon virkamiehiä tärkeimmistä ASEAN-maista. YK yliopistoa edustivat UNU:n entinen vararehtori ja Freiburgin kulttuurimaantieteen professori Walther Manshard sekä allekirjoittanut.

Kokousohjelma

Kokousohjelma noudatti rakennetta, jonka mukaan siirryttiin yleisemmältä ylätasolta spesifimpiin aiheisiin. Aiheeseen johdattavan »keynote»-esitelmän piti konferenssin tieteellinen koordinaattori, professori Harold Brookfield ANU:n Research School of Pacific Studies:n kulttuurimaantieteen laitokselta. Ensimmäisen päivän tarkoituksena oli analysoida niitä tekijöitä, jotka tällä hetkellä määräävät ympäristön muutoksesta Kaakkois-Aasian alueella (»driving forces»). Aiheet käsittelivät väestönkasvua, teollistumista ja kaupungistumista, energia- ja mineraalitaloutta sekä metsien käyttöä.

Tämän jälkeen siirryttiin »uusiin» ympäristö-

aiheisiin, joiksi oli määritelty maailmanlaajuinen ilmaston muutos sekä ENSO, kuivuus ja tulvat. Kokouksessa käsitellyt alueelliset ympäristöky-symykset kattoivat mm. maatalouteen liittyviä kysymyksiä sekä kaupungistumisen ympäristövaikutuksia niin kaupungin sisäisesti kuin ympäröiville alueille, mukaanluettuna vesistöt. Yksi istunto keskittyi käsittelemään erityisesti uhattuina olevia alueita ja niillä asuvia ihmisiä.

Kokouksen tarkoituksena oli nimenomaan analysoida ympäristöongelmia ihmisen ja hallinnon näkökulmasta. Mihin nykyiset trendit johtavat tulevien 10—15 vuoden tähtäimellä ja mitä voidaan tehdä, jotta tuhoisat seuraamukset voitaisiin välttää? Viimeinen aamupäivä olikin omistettu keskustelulle ympäristöpoliittisista ja institutionaalisista mahdollisuuksista.

Onnistuneeseen ympäristönhoitoon tutustuttiin vierailulla Universitas Gadjah Madan hallinnoimalle Wanagama-metsäasemalle Keski-Jaavalla. Siirtyessään yliopiston omistukseen 1960-luvun puolivälissä koko alue oli pahasti eroosion vaivaama ja metsät olivat käytännöllisesti katsoen tuhoutuneet. Nyt 25 vuotta myöhemmin alue on onnistuttu uudelleen metsittämään, eroosiohaitat torjumaan ja pohjaveden taso nostamaan entiselle tasolle. Metsäaseman hallinnointi on kuitenkin ollut tasapainoilla tiheästi asutulla pienviljelijäalueella, missä paikallisen väestön käyttöpuutarpeen tyydytys on hankalaa.

Vaikutelmia kokouksen onnistumisesta

Tieteellisen kokouksen onnistumista on vaikea arvioida. Kriteereitä voi olla monia: uuden tiedon tuottaminen ja esilletuonti, kommunikaatio eri (alojen) tutkijoiden välillä, uuden konsensuksen löytyminen tai tiedon välittäminen päätöksentekijöille ja yleisölle.

Kohtuullisella vakaumuksella voidaan sanoa, että Yogyakartan kokous tuotti runsaasti tietoa ja saattoi yhteen huipputason tutkijoita alueelta. Lieväksi ongelmaksi muodostui kommunikaatio eri tieteenalojen harjoittajien välillä. On vaikea saada aikaan keskustelua yhden puhues- sa globaalisista ilmastomalleista ja toisen vaika- kapa Sarawakin sademetsissä elävistä heimoyhteisöistä, joiden elämäntapaa metsäteollisuus tun- tuu uhkaavan (mielenkiintoista on, että tässä ta- pauksessa molempien esitysten pitäjät sattuiivat kuitenkin olemaan maantieteilijöitä, nimittäin Dr. Ann Henderson-Sellers Australian Macqua-

rie yliopistosta ja Dr. Francis Jana Lian Universiti Brunei Darussalamista!). Vaikka oltaisiin kuinka avoimia ja vastaanottavaisia on yksinkertaisesti yhteisen tiedon määrä rajoittava tekijä. Tästä johtuen monien esitelmien jälkeinen keskustelu jäi varsin rajalliseksi.

Ehkä parhaana kokemuksena mieleen jäi istunto, jossa käsiteltiin maatalouden ongelmia. Ensimmäisenä alustajana oli Aasian riisintuotannon vihreän vallankumouksen isänä tunnettu Dr. T. T. Chang Kansainvälisestä riisintutkimuslaitoksesta (IRRI). Hänen esitystään kommentoi ensin Dr. James Fox ANU:sta. Fox on antropologi, joka on lisäksi äärimmäisen tietopuolinen hybridiriisin evoluutiosta ja ominaisuuksista. Changin ja Foxin joltisenkin kehitysoptimistinen ja teknologiaan uskova, joskin syvästi sosiaaliset ja taloudelliset tekijät huomioon ottavaa lähestymistapa herätti odotetusti keskustelua. Vastapainoksi saatiin kuulla ANU:n Bryant Allenin radikaali esitys kyläyhteisöjen sosiaaliseen rakenteeseen liittyvistä ympäristöön vaikuttavista ongelmista Uuden Guinean ylämailla, jonka yleisinä johtopäätöksinä Dr. Allen varoitti koko maailmaa uhkaavasta ruoan tuotannon kriisistä, jollemme kaikki pikaisesti vaihda elämäntapaamme.

Toinen tyypillinen kommunikaatiokatkos ilmeni tutkijoiden ja paikalla olleiden virkamiesten ja -naisten välillä. Viimeisen päivän institu-

tionaalinen keskustelu jäi professori Brookfieldin hyvästä johdattelusta huolimatta ohueksi. Lisäksi ilmeni perustavaa laatua oleva asenne-eroavaisuus: virkamiehistön edustajat kyllästyivät tutkijoiden moniselitteisiin johtopäätöksiin ja halusivat konferenssilta selkeää julkilausumaa.

Mitä jatkossa

Yllämainituista puutteista huolimatta kokouksessa esitetyt tutkimukset ja näkemykset edustavat tämänhetkisen tieteellisen tiedon huippua. Konferenssin esitelmät ja valmistellut puheenvuorot aiotaan julkaista kirjana, jonka toimittajaksi valittiin Harold Brookfield.

UNU:n aikomuksena on myöskin järjestää asianomaisen tutkimusohjelman puitteissa vastavia alueellisia konferensseja, jotka tulevat kattamaan muita alueita maailman kehittyvissä osissa. Vuonna 1992 tullaan järjestämään Saharan eteläpuolisen Afrikan ympäristökonferenssi, jonka valmistelut ovat UNU:ssa jo käynnissä. Lisätietoja Yogyakartaan konferenssista ja muista tulevista tapahtumista UNU:n ympäristöohjelmien ympärillä saa allekirjoittaneelta.

JUHA UITTO

*The United Nations University
Tokyo, Japan*